

Beleidsplan VVE KiWi

Beleidsplan VVE

september 2019

Kinderopvang KiWi staat voor veiligheid en vertrouwen. Veiligheid en vertrouwen gaat ook over de vraag hoe we met persoonsgegevens omgaan. U kunt ons Privacy Beleid downloaden via onze website. Een exemplaar van ons beleid wordt op eerste verzoek kosteloos toegezonden.

Inhoudsopgave

Inleiding

Wat is VVE? (VVE binnen de gemeente Westerwolde en de gemeente Pekela)

Wat houdt het VVE programma Piramide in?

Hoe werkt Piramide?

Wat houdt het programma “Doe meer met Bas” in ?

Wat houdt het VVE programma Uk & Puk in?

Hoe zorgt KiWi voor een doorgaande lijn?

Hoe zorgt KiWi ervoor dat ouders betrokken zijn?

Wat is het belang van een rijke speel- en leeromgeving en wat is daarvoor nodig?

Hoe zorgt KiWi ervoor dat elk kind in beeld is?

Hoe zorgt KiWi ervoor dat de kwaliteit gewaarborgd wordt?

Met welke partners werkt KiWi samen om kwalitatief goede VVE te bieden?

Nawoord

Bijlage Zorgstructuur

Inleiding:

Plezier, veiligheid en vertrouwen zien we bij KiWi als basis voor kinderen om zich te kunnen ontwikkelen. KiWi vindt het belangrijk om actief te kijken en te luisteren naar kinderen en hen te stimuleren om hun eigen mogelijkheden te ontdekken. KiWi wil elk kind het gevoel geven: 'Ik ben ik en dat is oké'.

Het welbevinden van het kind staat daarom centraal. Als het kind zich goed voelt, als een vis in het water, dan kun je dat duidelijk zien aan het kind: het kind is ontspannen, straalt plezier uit, heeft zelfvertrouwen en kan genieten van wat er allemaal te beleven is.

KiWi heeft in de gemeente Westerwolde vier peuterspeelgroepen. Drie van deze locaties zijn VVE-gecertificeerd: Peuterspeelgroep Krummelhörn in Wedde, Peuterspeelgroep d'Ondersteen in Blijham en Peuterspeelgroep 't Beertje in Bellingwolde.

Peuterspeelgroep 't Hummelhofke in Veelerveen biedt peuteropvang geïnspireerd door de pedagogiek van Reggio Emilia. Hoewel 't Hummelhofke geen VVE-locatie is, is dit beleidsplan voor het overgrote deel ook van toepassing op deze locatie.

In de gemeente Pekela heeft KiWi één peuterspeelgroep, te weten De Vissen. Deze peuterspeelgroep is onderdeel van Kindcentrum Feiko Clock. Het kindcentrum wil een centrum worden voor kinderen van 0-13 jaar. Momenteel is deze locatie nog niet VVE-gecertificeerd, maar dat zal vanaf januari 2020 het geval zijn. Dit beleidsplan is daarom voor het overgrote deel nu al van toepassing op deze locatie en vanaf januari in zijn geheel.

KiWi wil peuters een kansrijke omgeving bieden, waar peuters door zowel vrij spel als een gestructureerd activiteiten aanbod, zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Bij KiWi werken we op alle peuterspeelgroepen daarom met VVE-programma's. De afkorting VVE staat voor Voor- en Vroegschoolse Educatie.

Wat is VVE?

VVE is door de Overheid in het leven geroepen om ervoor te zorgen dat kinderen met een (taal)achterstand spelenderwijs een gestructureerd programma aangeboden krijgen zodat ze een goede start kunnen maken op de basisschool.

Voorschools is de periode van 2,5 tot 4 jaar en vroegschool is de periode in groep 1 en 2.

Bepalingen binnen de gemeente Westerwolde:

Een gemeente bepaalt of een kind voor VVE in aanmerking komt. De gemeente Westerwolde hanteert de volgende doelgroep definitie:

- kinderen die behoren tot de doelgroep van de nieuwe gewichtenregeling basisonderwijs;
- kinderen die door JGZ/GGZ als risicokind worden beschouwd (kind- of gezinsfactoren);
- kinderen die uitvallen op het taalscreeningsinstrument (via consultatiebureau);
- kinderen met een aantoonbare (taal)achterstand, gesignaleerd door de intern begeleider en geïndiceerd door JGZ/GGZ.

Peuters die VVE volgen worden ook wel doelgroepkinderen of doelgroep peuters genoemd.

Een kind dat in aanmerking komt voor VVE, bij KiWi de voorschoolse educatie op een van de peuterspeelgroepen, heeft recht op 16 uur VVE. De gemeente Westerwolde voldoet daarmee nu al

aan de eis dat vanaf 1 januari 2020 een minimaal aanbod van 16 uur per week moet worden gerealiseerd.

Bepalingen binnen de gemeente Pekela:

De gemeente Pekela omschrijft een doelgroeppeuter als een peuter die in aanmerking komt voor VE, op indicatie van Centrum Jeugd en Gezin, in samenwerking met het consultatiebureau, GGD Groningen.

De peuterspeelgroepen van KiWi voldoen aan de landelijke eisen; de pedagogisch medewerkers zijn VVE geschoold en beschikken over taalniveau 3F op alle onderdelen, te weten spreken, gesprekken voeren, luisteren, lezen en schrijven. Daarnaast vindt er intern continue deskundigheidsbevordering plaats door middel van coaching en intervisie en training op het opbrengstgericht/opbrengstbewust werken, door de pedagogisch coach en intern begeleider.

Op de peuterspeelgroepen van de gemeente Westerwolde wordt gewerkt met Piramide, aangevuld met Doe meer met Bas, twee landelijk erkend VVE- programma's.

Peuterspeelgroep De Vissen in Oude Pekela werkt met het programma Uk & Puk, eveneens een landelijk erkend VVE-programma. Voor deze locatie binnen het Kindcentrum Feiko Clock is hiervoor gekozen omdat het een totaalprogramma biedt voor kindercentra van 0-4 jaar. Daarbij sluit Uk & Puk aan op het programma's die op het kindcentrum wordt gebruikt voor de groepen 1 en 2, te weten Schatkist alsmede Veilig Leren Lezen in groep 3. Daarmee is voor wat betreft de programma's de doorgaande lijn gewaarborgd.

Over alle programma's volgt hieronder meer inhoudelijke informatie.

Wat houdt het VVE- programma Piramide in?

Piramide is een educatieve methode voor kinderen van 2-7 jaar, waarbij kinderen de wereld spelenderwijs ontdekken.

Piramide gaat uit van drie intelligentiegebieden: hoofd, hart en hand, oftewel cognitieve, emotionele- en fysieke intelligentie. Deze gebieden hebben eigen specifieke karakteristieken, maar vertonen ook samenhang.

Het initiatief ligt in eerste instantie bij de kinderen. In een combinatie van spelen, werken en leren worden de kinderen gestimuleerd in hun ontwikkeling. Het biedt kinderen een veilige speelomgeving waarin ze zich prettig voelen en er een hoge mate van welbevinden is. Hierdoor zullen de kinderen meer eigen initiatieven nemen in spel en wordt hun zelfstandigheid bevorderd.

➤ **Piramide bestaat uit acht ontwikkelingsgebieden:**

- *Persoonlijkheidsontwikkeling:*

Zelfredzaamheid, zelfstandigheid, zelfcontrole en doorzettingsvermogen. Zo groeien kinderen op tot zelfstandige individuen;

- *Sociaal-emotionele ontwikkeling:*

Leren omgaan met zowel de eigen gevoelens als die van anderen. Het stimuleren van een sociaal en emotioneel ontwikkelde persoonlijkheid;

- *Motorische ontwikkeling:*

Grote en kleine ontwikkeling. Springen, mikken, dansen, maar ook omgaan met stiften, potloden en schaar. Dit is tegelijk een goede voorbereiding op het schrijven van letters en cijfers;

- *Kunstzinnige ontwikkeling:*

Muzikale en beeldende ontwikkeling. Samen muziek maken en dansen. Creatief bezig zijn met kleur, vorm, licht en ruimte. Kinderen leren diverse materialen, zoals klei, verf, papier en textiel te gebruiken.

- *Ontwikkeling van de waarneming:*

Voelen, proeven, ruiken zien en horen. Het stimuleren van alle zintuigen is een belangrijke voorwaarde om de wereld te ontdekken;

- *Denkontwikkeling en ontwikkeling van het rekenen:*

Ordenen van kleuren en vormen, classificeren, serieren, maar ook omgaan met getallen, tellen en vergelijken, als voorbereiding op het leren rekenen;

- *Taalontwikkeling en de ontwikkeling van lezen en schrijven:*

Communiceren met kinderen en volwassenen, woordenschat uitbreiden, interactief voorlezen. Kinderen worden uitgenodigd om te praten worden voorbereid op leren lezen en schrijven. De taallijn VVE is verwerkt in Piramide;

- *Oriëntatie op ruimte, tijd en wereldverkenning:*

Benoemen van lichaamsdelen, de kamers in een huis, de buurt of op reis gaan. Kinderen exploreren de wereld om hen heen. Ook krijgen ze besef van volgorden waarin gebeurtenissen plaatsvinden.

De verschillende ontwikkelingsgebieden komen altijd in samenhang aan bod. Zo leren kinderen prettig om te gaan met elkaar, te groeien naar zelfstandigheid en vooral ook veel plezier te hebben in het spel.

➤ **Hoe werkt Piramide?**

- ✓ Bij Piramide spelen vier basisconcepten een belangrijke rol, waarbij het kind altijd centraal staat:

1. Het initiatief van het kind;
2. Het initiatief van de pedagogisch medewerker;
3. De nabijheid. De ruimte moet veilig en vertrouwd zijn;
4. De afstand. De ruimte moet het kind uitnodigen en uitdagen.

Deze basisconcepten spelen een rol in alles wat er gedaan wordt: de verzorging, de inrichting van de speel/leeromgeving, de opvoeding en de stimulering van de ontwikkeling van de kinderen. Er wordt

door de pedagogisch medewerkers telkens een evenwicht en samenhang gezocht tussen de vier hoekstenen in de omgang met en verzorging van de kinderen.

Piramide gaat ervan uit dat de pedagogisch medewerkers kansen moeten benutten, en kansen moeten creëren.

Bij verzorgende activiteiten zoals eten, drinken, verschonen, aankleden e.d. benutten zij de kans om veel individuele aandacht aan het kind te besteden, afhankelijk van de behoefte van het kind. Ook bij activiteiten als samen eten en drinken kunnen kansen worden benut, zoals het maken van echt contact tussen de kinderen. Tijdens deze verzorgende activiteiten zijn er volop kansen om bijvoorbeeld de woordenschat van het kind uit te breiden.

Kansen worden gecreëerd door bewust na te denken over de inrichting van de ruimte. De ruimtes zijn ingericht met minimaal 5 uitdagende hoeken, die verschillende aspecten in de ontwikkeling van het kind kunnen stimuleren. Een voorbeeld hiervan is de bouw- of constructiehoek, waarbij ruimtelijk inzicht wordt gestimuleerd en kinderen begrippen leren als hoog en laag door bijvoorbeeld te stapelen, oftewel torens en bouwwerken te maken. Door te werken met thema's, ook wel projecten genoemd, kunnen de pedagogisch medewerkers bewust bepaalde activiteiten aanbieden en leren de kinderen spelenderwijs nieuwe dingen.

KiWi wil zoveel mogelijk aansluiten bij de spontane ontwikkeling van het kind, KiWi wil kindvolgend bezig zijn, omdat een kind zich pas kan ontwikkelen wanneer het zich goed voelt (het aspect welbevinden) en wanneer er wordt afgestemd op de behoeften en initiatieven van de kinderen (het aspect betrokkenheid). Piramide heeft hetzelfde uitgangspunt. Bij de thema's ligt het initiatief in eerste instantie bij de pedagogisch medewerkers, maar telkens wordt door hen gekeken naar wat de kinderen bezighoudt, is de betrokkenheid van de kinderen weg, dan wordt de activiteit aangepast of gestopt.

- ✓ Piramide kent een vaste opbouw binnen elk thema:

Oriënteren: Deze stap gaat over het kinderen te laten richten op het thema en om ze in de sfeer te brengen. De activiteiten die uitgevoerd worden, moeten zoveel mogelijk aansluiten bij ervaringen van de kinderen. Dit geeft de kinderen veiligheid en vertrouwen. Dit gebeurt altijd op een spelende manier.

Voorbeeld bij het thema lente: De pedagogisch medewerkers maken een wandeling met de kinderen. Tijdens het wandelen wijst de pedagogisch medewerker de kinderen op de zon die zo lekker schijnt, hoe dat voelt op je huid, op de sneeuwkllokjes, krokussen die boven komen en benoemt: De lente komt eraan!

Demonstreren: Dit is de eerste leerstap. Het doel van het demonstreren is om heldere voorbeelden te geven van het onderwerp, zodat je een stabiele basiskennis kan ontwikkelen. Bij het demonstreren speelt waarneming een belangrijke rol. Kinderen moet kunnen proeven, ruiken, voelen en vooral dingen zien, en zo stimuleer je dit.

Voorbeeld bij het thema lente: De pedagogisch medewerker neemt verschillende bloembollen mee en laat deze in de kring zien en rondgaan. De kinderen bekijken de bollen, voelen eraan, ruiken eraan en vertellen aan elkaar wat ze ervaren. De pedagogisch medewerker stelt veel open vragen, herhaalt en vat samen wat de kinderen benoemen.

Verbreden: Dit is bedoeld als begripsuitbreiding. Hierbij zoek je naar relevante kenmerken bij meerdere voorbeelden. Ze moeten helder zijn, maar mogen ook wel wat moeilijker. Hierbij komen

ook de basisbegrippen weer aan bod en worden extra begrippen aangeboden. Bij verbreden wordt meer afstand genomen van het hier en nu.

Voorbeeld bij het thema lente: De bollen moeten gepoot worden. De pedagogisch medewerker laat de kinderen nadenken en benoemen wat er daarvoor nodig is. Welke materialen zijn nodig, welke handelingen moeten gebeuren? In welke volgorde moet het gebeuren?

Verdiepen: Verdiepen heeft als doel om het geleerd bij demonstreren en verbreden verder op eigen wijze toe te passen in nieuwe situaties. Zo leren de kinderen zelf dingen op te lossen en een stapje hoger abstract te leren denken.

Voorbeeld bij het thema lente: De pedagogisch medewerker gaat vragen wat een plantje, een bloembol, nodig heeft om te kunnen groeien. Wat heb jij nodig om te groeien? Wat zal een bloem nodig hebben om te kunnen groeien? De pedagogisch medewerker probeert door deze vragen te stellen het kind te laten nadenken over bijvoorbeeld oorzaak-gevolg en verbanden te leggen.

- ✓ Elk kind is uniek, getalenteerd, kan zichzelf zijn. Dit sluit goed aan bij de kindvisie zoals die in de pedagogisch beleidsstukken van KiWi steeds wordt vermeld: *'Ik ben ik en dat is oké'*.

Alle kinderen zijn verschillend en mogen verschillend zijn. Bij Piramide wordt rekening gehouden met deze verschillen door de uitwerking van de activiteiten. Hierin is differentiatie aangebracht. Bij de activiteiten staan volop suggesties om een activiteit moeilijker of makkelijker te maken. Er zijn ook speciale activiteiten voor kinderen die extra ondersteuning of uitdaging nodig hebben.

Wat houdt het VVE-programma 'Doe meer met Bas' in?

- ✓ Het VVE-programma Doe meer met Bas richt zich op de ontwikkeling van kinderen van 2,5 tot 6 jaar.

De ontwikkelingsdomeinen die in het programma worden behandeld zijn taal, voorbereiden rekenen, wereldoriëntatie, sociaal-emotionele ontwikkeling en motoriek. Binnen "Doe meer met Bas" krijgt vooral de taal van de kinderen de nadruk. De nadruk op taal heeft te maken met het grote belang ervan voor kinderen. Het goed beheersen van de taal is een van de belangrijkste voorspellers als het gaat om schoolsucces voor de kinderen. Hoe eerder en hoe meer taal bij kinderen wordt gestimuleerd hoe beter dat dan ook is. "Doe meer met Bas" biedt hiervoor dan ook een goede ingang met als meest kenmerkend materiaal de prentenboeken en bijbehorende vertelplaten. Elk thema wordt aangeboden in samenhang met het bijbehorende prentenboek en de vertelplaat.

- ✓ Het programma heeft als kernaspecten:
 - Spelend leren;
 - Er wordt veel voorgelezen, niet alleen in de kring;
 - Er is een leeshoek, waar samen gelezen wordt;
 - Er wordt gewerkt met grote en kleine groepjes en kringen;
 - Woordenschat is de basis;
 - Kringgesprekken zijn belangrijk;
 - Pedagogisch medewerkers stellen goede, open vragen;

Beleidsplan VVE

september 2019

Kinderopvang KiWi staat voor veiligheid en vertrouwen. Veiligheid en vertrouwen gaat ook over de vraag hoe we met persoonsgegevens omgaan. U kunt ons Privacy Beleid downloaden via onze website. Een exemplaar van ons beleid wordt op eerste verzoek kosteloos toegezonden.

- Wat betreft voorbereiden rekenen ligt de nadruk op het aanleren van begrippen;
- De samenwerking met ouders is belangrijk.

De peuterspeelgroepen van KiWi gebruiken Doe meer met Bas als aanvulling op Piramide. Juist wanneer blijkt dat een extra impuls nodig is op het gebied van taal, is deze methode een waardevolle toevoeging op Piramide.

Wat houdt het VVE- programma Uk & Puk in?

Uk & Puk is een totaalprogramma voor kinderen van 0-4 jaar. Spelen staat centraal in Uk & Puk, want spelen is ontdekken en spelen is groeien. Uk & Puk is in elk kindercentrum te gebruiken en geschikt voor meertalige groepen met kinderen van 0 tot 4 jaar. Uk & Puk biedt al deze kinderen uitdagende, speelse activiteiten waarmee ze actief en zelf ontdekkend bezig kunnen zijn. De activiteiten spelen in op de verschillende stadia van ontwikkeling waarin de kinderen zich bevinden. Met Uk & Puk wordt aan de hand van thema's gewerkt. De diverse thema's, met bijbehorende uitdagende en speelse activiteiten voor iedere dag, stimuleren de verschillende ontwikkelingsgebieden van de kinderen: de spraak- en taalvaardigheid, sociaal-emotionele vaardigheden en motorisch en zintuiglijke vaardigheden. Ook geeft Uk & Puk de eerste rekenprikkels. Uk & Puk leert baby's, dreumesen en peuters zo nieuwe vaardigheden door actief bezig te zijn en lekker te spelen. Op deze manier legt Uk & Puk een stevige basis voor het basisonderwijs. Met Uk & Puk groeien ukken als het ware vanzelf toe naar groep 1.

➤ **Uk & Puk bevat de volgende uitgangspunten:**

- De activiteiten zijn bedoeld om de totale, brede ontwikkeling van kinderen te stimuleren;
- De activiteiten vinden plaats in bestaande situaties binnen het kindercentrum;
- De pedagogisch medewerkers krijgen aanwijzingen om een uitdagende speel- en leeromgeving te creëren;
- Het is belangrijk dat de pedagogisch medewerkers bij het uitvoeren van de activiteiten aansluiten bij het kind;
- De eigen inbreng van het kind is een essentieel onderdeel in elke activiteit;
- De opzet van het programma Uk & Puk sluit aan bij het 'Pedagogisch kader kindercentra 0-4 jaar' en de 'Taallijn in het kinderdagverblijf'. Dezelfde uitgangspunten vormen de basis voor Uk & Puk.

➤ **Uk & Puk werkt thematisch:**

Uk & Puk bestaat uit tien thema's, voortkomend uit de directe belevingswereld van de kinderen. Ze spelen zich af in het hier-en-nu. De thema's zijn willekeurig uit te voeren door de pedagogisch medewerkers (met uitzondering van het thema *Welkom Puk!* Dit is een introductiethema. Elk thema neemt ongeveer zes weken in beslag. Om de doelen van het programma daadwerkelijk te bereiken, worden minimaal zes thema's per jaar gedaan. Elk thema is volgens een vast stramien beschreven in een activiteitenkatern. Elk katern begint met een inleiding, gevolgd door twaalf activiteiten.

- ✓ Uk & Puk kent een vaste opbouw binnen elk thema:

Inleiding: De inleiding van het activiteitenkatern bestaat uit acht onderdelen:

Beleidsplan VVE

september 2019

Kinderopvang KiWi staat voor veiligheid en vertrouwen. Veiligheid en vertrouwen gaat ook over de vraag hoe we met persoonsgegevens omgaan. U kunt ons Privacy Beleid downloaden via onze website. Een exemplaar van ons beleid wordt op eerste verzoek kosteloos toegezonden.

Wat gaan we doen?:

Hier staat kort omschreven waar het thema over gaat.

Wat voor wie?:

In dit schema staat wat, in het geval voor KiWi, de peuters doen in dit thema en tijdens welke terugkerende dagelijkse routines de pedagogisch medewerkers terug kunnen grijpen op dit thema.

Kansen creëren met de activiteiten:

Dit schema beschrijft tijdens welke activiteiten in het dagritme de pedagogisch medewerkers welke activiteiten kunnen doen en in welk groepsverband (differentiatie grote groep, kleine groep, individueel).

Vorbereiding:

Hier staan de algemene voorbereidingen voor het thema, zoals het inrichten van een themahoek, de planning die pedagogisch medewerkers moeten maken, of de taakverdeling voor activiteiten.

Kansen grijpen bij de dagelijkse routines:

Hier staan suggesties voor activiteiten om in dagelijkse situaties in te bedden binnen het thema. Bijvoorbeeld tijdens het buitenspelen, het vrij spelen, in de kring of aan tafel.

Overzicht van woorden:

In dit overzicht staan alle woorden die aangeboden worden in dit thema. De woorden zijn onderverdeeld in zelfstandige naamwoorden, werkwoorden en overige woorden.

Waar werk je aan:

Hierin staan de doelen beschreven waaraan pedagogisch medewerkers werken binnen het thema. De doelen zijn onderverdeeld per ontwikkelingsgebied, per leeftijdscategorie.

De activiteiten: Elk thema bevat twaalf activiteiten. De volgorde van deze zijn zelf te bepalen, behalve de introductie en afsluitende activiteit. De meeste thema's beginnen met een kringactiviteit. Elk thema bevat twee voorleesactiviteiten: het voorlezen in de kleine groep, gevolgd door de individuele voorleesactiviteit. Drie van de twaalf activiteiten vinden plaats in de grote groep, twee activiteiten doen de pedagogisch medewerkers individueel met een kind en de overige zeven activiteiten worden gedaan in een kleine groep van maximaal drie kinderen. Het is de bedoeling dat alle kinderen alle activiteiten onder de begeleiding van de pedagogisch medewerkers uitvoeren. Tot slot is het belangrijk dat de pedagogisch medewerkers tijdens de hele duur van de activiteit aanwezig zijn en de kinderen doelgericht begeleiden.

Opbouw van een activiteit:

Elke activiteit is volgens een vast stramien beschreven.

Bij elke activiteit is een passend symbool gekozen. Aan de hand van het symbool kan de pedagogisch medewerker zien tijdens welk moment, op welke manier, de activiteit het beste kan worden uitgevoerd. Zo kan een activiteit gedaan worden tijdens een eten & drinken moment, tijdens het voorlezen, of tijdens de kring. Organisatorisch zaken staan duidelijk beschreven: wat ga je doen, voor wie, wanneer, hoe, wat heb je daarvoor nodig, wat moet je doen in je voorbereiding en tot slot staat ook beschreven welke tien woorden worden aangeboden tijdens deze activiteit.

Elke activiteit wordt gestart met een introductie, waarbij kinderen worden geprikkeld en gemotiveerd om mee te gaan doen. Pedagogisch medewerkers roepen achtergrondkennis op, breiden kennis uit en ze leggen eventueel begrippen uit die kinderen lastig kunnen vinden.

Na de introductie volgt de kern, deze is gedifferentieerd per leeftijdscategorie. Zowel wat betreft de activiteiten als de woorden die worden aangeboden. Voor de peuters is het zo dat alle tien woorden van de activiteiten aangeboden dienen te worden. Er wordt gewerkt aan alle eerder genoemde ontwikkelingsgebieden. De doelen staan omschreven.

Na de kern volgt de uitbreiding. Hier staan aanwijzingen om de activiteit verder uit te breiden. Tijdens dit onderdeel van de activiteit werken de pedagogisch medewerkers nogmaals aan de verschillende ontwikkelingsdoelen. Ook worden een aantal extra woorden aangeboden.

Tijdens de afsluiting wordt de activiteit afgesloten, dit is een terugkoppeling van dat wat er is aangeboden. De pedagogisch medewerkers controleren of de kinderen de activiteit hebben begrepen en kijken welke woorden kinderen al begrijpen en kunnen gebruiken. Ook het herhalen van de activiteit en het opruimen van de gebruikte spullen zijn onderdelen van het afsluiten van een activiteit.

Elke activiteit biedt de mogelijkheid tot differentiatie, waar aanwijzingen staan om de (taal)ontwikkeling van oudere en/of meer (taal)vaardige kinderen te stimuleren. Het zijn de kinderen die meer aankunnen; daarom dagen pedagogisch medewerkers de kinderen met deze variant uit op een hoger niveau.

Per activiteit staan ideeën, suggesties voor activiteiten die goed aansluiten op de inhoud van de activiteit die beschreven is. Ter aanvulling of uitbreiding.

Tot slot staan per activiteit, per leeftijdscategorie, de doelen helder omschreven. Voor elk doel is aangegeven tot welk ontwikkelingsgebied het behoort.

Benodigde vaardigheden:

Voor elke activiteit zijn vier interactievaardigheden beschreven voor de pedagogisch medewerkers richting elk kind:

- Structuur bieden en grenzen stellen;
- Informatie en uitleg geven;
- Emotionele ondersteuning bieden;
- Respect voor autonomie.

Het draait erom dat de pedagogisch medewerker een positieve houding ten opzichte van elk kind heeft. De pedagogisch medewerker zorgt ervoor dat elk kind de kans krijgt en gestimuleerd wordt om eigen inbreng te hebben in de activiteit en de gelegenheid krijgt om te reageren op dat wat er om hem heen gebeurt.

➤ **Uk & Puk differentieert naar leeftijd en ontwikkeling:**

Elke activiteit differentieert op leeftijd en ontwikkeling. Als leeftijdsindicatie is voor baby's 0 tot 1,5 jaar aangehouden; voor dreumesen van 1,5 tot 2,5 jaar en voor peuters van 2,5 tot 4 jaar. De doelen verschillen per categorie. De indeling hiervan is niet statisch: het ene kind is verder in zijn ontwikkeling dan het andere kind.

➤ **Het belang van een rijke speel- en leeromgeving:**

Inrichting en materiaalkeuze hebben veel invloed op het spel van kinderen. Bij de inrichting van de ruimte biedt Uk & Puk belangrijke aandachtspunten en richtlijnen, voor zowel de inrichting van de ruimte als de themahoek. Deze aandachtspunten zetten pedagogisch medewerkers aan tot nadenken en het nemen van de juiste beslissingen bij het inrichten van de ruimte en de (thema) hoek(en).

➤ **Tot slot: Puk!**

Puk is het speelkameraadje van de kinderen. Puk maakt altijd wel iets mee wat de kinderen herkennen. Puk biedt troost en is een vriendje bij wie kinderen zich veilig voelen. Met andere

woorden: kinderen kunnen zich identificeren met Puk. Puk heeft in de meeste activiteiten een rol. Via Puk kunnen de pedagogisch medewerkers de kinderen betrekken bij een activiteit en kunnen ze op een veilige en speelse manier interactie met de kinderen uitlokken.

Hoe zorgt KiWi voor een doorgaande lijn naar de basisschool?

De kracht van VVE zit in de samenwerking met de leerkrachten van groep 1 en 2.

Peuterspeelgroep De Vissen is onderdeel van Kindcentrum Feiko Clock. Zoals eerder benoemd gaat het programma Uk & Puk vooraf aan Schatkist en Veilig Leren Lezen. Op deze manier is wat betreft de programma's voor Kindcentrum Feiko Clock de doorgaande lijn gewaarborgd. Er wordt gewerkt met een kindvolgsysteem voor alle peuters, om de sociaal-emotionele, cognitieve en motorische ontwikkeling te volgen. Een warme overdracht is vanzelfsprekend binnen het Kindcentrum Feiko Clock. De gemeente Pekela heeft als bepaling dat voor deze overdracht gebruik wordt gemaakt van het gemeentelijk overdrachtsformulier. De pedagogisch medewerkers en het onderwijzend personeel vormen één team. Er is met regelmaat inhoudelijk en praktisch overleg tussen de pedagogisch medewerkers en de leerkrachten, intern begeleider en directie van Kindcentrum Feiko Clock.

De peuterspeelgroepen in de gemeente Westerwolde zijn gehuisvest in gebouwen in de nabijheid van de basisschool, dit zorgt ervoor dat er met regelmaat contact is. Het feit dat het hier dorpen betreft, zorgt ervoor dat het contact laagdrempelig en warm is, ons kent ons, wat de doorgaande lijn naar de basisschool positief beïnvloedt. Voor de locaties waarbij de voor- en vroeg school zich niet in hetzelfde gebouw bevinden, worden allerlei acties ondernomen om de aansluiting tussen de beide voorzieningen zo soepel mogelijk te laten verlopen. Voorbeelden hiervan zijn:

- Twee maal per jaar vindt er overleg plaats tussen de pedagogisch medewerkers en de leerkrachten, over de werkwijze en de onderlinge afstemming daarop. Gezamenlijke thema's en de invulling daarvan wordt afgestemd. Ouderbetrokkenheid wordt besproken en de overdracht van (doelgroep)peuters is tot slot een belangrijk onderwerp op de agenda.
- Wanneer het kind vier jaar wordt en naar de basisschool gaat, wordt het overdrachtsformulier ingevuld door de pedagogisch medewerker (veelal de mentor van het kind). De informatie uit het overdrachtsformulier zorgt ervoor dat de leerkracht van groep 1 vanaf de start op de basisschool de begeleiding van het kind zo optimaal mogelijk kan verzorgen.
- De warme overdracht: de pedagogisch medewerker gaat samen met het kind, wanneer het een doelgroep peuter betreft en de ouders naar de basisschool om kennis te maken. Het kind kan op deze manier in een voor hem veilige setting vertrouwd raken met de leerkracht en de groepsruimte. Het eerder genoemde overdrachtsformulier wordt besproken met de ouders, leerkracht van groep 1 en de pedagogisch medewerker (veelal de mentor van het kind).
- Gezamenlijke thema's en activiteiten: Minimaal één keer per jaar wordt er een gemeenschappelijk thema gekozen en uitgewerkt (bijvoorbeeld de Kinderboekenweek). Minimaal één keer per jaar wordt een gezamenlijke activiteit ondernomen (bijvoorbeeld eieren zoeken met Pasen).
- VIP-ochtenden bij Openbaar onderwijs scholen: Vrije Inloop Peuters, maar ook wel Very Important Peuter ochtenden genoemd. Op deze ochtenden zijn de peuters met hun ouders en pedagogisch medewerkers welkom in groep 1 of groep 1/2 om mee te spelen, ouders

kunnen hun vragen stellen en de pedagogisch medewerker gaat mee voor de vertrouwensband en kan op deze manier de overgang goed begeleiden.

- De kinderen van de groepen 7 en 8 van de verschillende SOOOG scholen lezen de peuters voor minimaal eenmaal per maand. De peuters gaan daarvoor op bezoek bij de school of de kinderen van de basisschool bezoeken de peuterspeelgroep.
- De VVE-programma's zijn gemaakt voor kinderen tot en met groep 2, van de vroeg school naar de voorschool. In deze programma's wordt wat betreft aanbod en inhoud, de doelen, doorgetrokken tot en met 6 of 7 jaar.

KiWi zoekt voortdurend met de samenwerkende partners naar hoe de doorgaande lijn in het belang van het kind zo vloeiend mogelijk kan verlopen, zowel in aanbod, pedagogisch en educatief handelen, ouderbeleid en kwaliteitszorg. In 2018 heeft KiWi met SOOOG (Stichting Openbaar Onderwijs Oost-Groningen) de intentieverklaring 'Het Integraal Kindcentrum, toekomstperspectief voor onderwijs en opvang' getekend. Samen wordt toegewerkt naar voorzieningen voor kinderen van 0-12 jaar, met een totaalaanbod op het gebied van onderwijs en kinderopvang, vanuit het volgende uitgangspunt: Eén pedagogische en educatieve visie, met één programma voor spelen en leren, uitgevoerd door één team dat bestaat uit medewerkers onderwijs en kinderopvang. Kindcentrum Feiko Clock is hier het eerste voorbeeld van.

In de locatiewijzers wordt ingegaan hoe KiWi voor de verschillende peuterspeelgroepen invulling geeft aan het waarborgen van de doorgaande lijn naar de basisschool. Ook is daarin meer locatie specifieke informatie te vinden, al dan niet verbonden aan bepalingen en verplichtingen van de desbetreffende gemeente aan de inhoud van het aanbod.

Hoe zorgt KiWi ervoor dat ouders betrokken zijn?

Ouderbetrokkenheid is belangrijk. Ouders en pedagogisch medewerkers werken samen om de ontwikkeling van het kind te bevorderen. Het contact tussen de ouders en de pedagogisch medewerkers moet goed zijn. KiWi besteedt daarom veel zorg en aandacht aan het opbouwen van een goede band met ouders, zodat ouders hun kind met een goed gevoel naar de peuterspeelgroep kunnen brengen.

De wisselwerking tussen ouders en pedagogisch medewerkers is van belang voor de ontwikkeling van het kind. Als ouders thuis, in aansluiting op wat het kind op de peuterspeelgroep doet, ook met hun kind bezig zijn, heeft dit een positief effect op de ontwikkeling van het kind. Er is sprake van ouderbetrokkenheid als uit het gedrag van ouders blijkt dat zij zich gedeeld verantwoordelijk voelen voor de ontwikkeling en educatie van hun kind. Ouderbetrokkenheid speelt zich daarom vooral thuis af.

KiWi stimuleert en betreft ouders bij de peuterspeelgroep op allerlei manieren:

- Wanneer ouders hun kind hebben aangemeld voor de peuterspeelgroep, volgt een kennismakingsgesprek. In dit gesprek worden kind-, ontwikkelings- en opvoedingskenmerken besproken en genoteerd;
- Tijdens het halen en brengen van het kind is er een overdracht tussen de ouders en pedagogisch medewerkers;
- Tijdens het brengen is er een inloop. Ouders kunnen samen met hun kind een puzzel maken, even met andere ouders praten (het sociale aspect), of iets specifiek vragen aan een pedagogisch medewerker. Ook kunnen zij tijdens deze momenten zien hoe de interactie van de pedagogisch medewerker is richting de kinderen en hoe het kind door de pedagogisch medewerker wordt gestimuleerd tijdens zijn activiteit. De pedagogisch medewerker heeft in deze een voorbeeldfunctie voor ouders;
- Ouders worden gemiddeld vier keer in de periode dat hun kind de peuterspeelgroep bezoekt uitgenodigd voor een oudergesprek. Meer informatie over de opbouw en inhoud van deze gesprekken is te lezen in het hoofdstuk: 'Hoe zorgt KiWi ervoor dat elk kind in beeld is.'
- Ouders worden op de hoogte gehouden van de thema's door middel van nieuwsbrieven;
- In samenwerking met Biblionet krijgen ouders en hun kind twee keer per jaar een prentenboek om het voorlezen te stimuleren;
- In samenwerking met Biblionet kunnen ouders en hun kind het hele jaar door bij de peuterspeelgroep boeken lenen van de bibliotheek;
- Ouders worden uitgenodigd om deel te nemen aan thema-activiteiten (bijvoorbeeld de afsluiting van het thema lente, door mee te doen aan een wandeling door de natuur);
- Ouders worden uitgenodigd voor ouderavonden met een specifiek thema (bijvoorbeeld over het belang van voorlezen en het verantwoord omgaan met sociale media);
- Er worden 'Doe-avonden' georganiseerd: ouders worden gevraagd om schoonmaak- of kluswerkzaamheden uit te voeren;
- Ouders worden gevraagd materialen te verzamelen voor een bepaald thema;
- Verteltassen met prentenboeken, bijbehorende materialen zoals knuffeltjes en kleine spelletjes, worden twee maal per jaar aan ouders meegegeven, om het voorlezen te activeren en het plezier daarbij te stimuleren;
- Elke locatie heeft een oudercommissie.
- We stimuleren ouders thuis te praten met hun kind over wat ze hebben gedaan op de peuterspeelgroep.

In de locatiewijzers wordt ingegaan hoe KiWi voor de verschillende peuterspeelgroepen de ouderbetrokkenheid stimuleert.

Wat is het belang van een rijke speel- en leeromgeving en wat is daarvoor nodig?

Een rijke omgeving is een belangrijke voorwaarde om VVE kwalitatief goed te kunnen laten uitvoeren. Alle VVE-groepen zijn dan ook VVE-proof gemaakt.

Puzzels, boeken, constructiemateriaal, knutselmateriaal, verkleedkleden enzovoorts: alles moet binnen bereik en vooral zichtbaar zijn voor kinderen. Dit bevordert het eigen initiatief van kinderen tijdens het vrije spelen. Er is een verscheidenheid aan materialen, zowel echte materialen als materialen waarmee kinderen ontdekkingen kunnen doen, materialen die taal uitlokken.

➤ Hoeken:

Beleidsplan VVE

september 2019

Kinderopvang KiWi staat voor veiligheid en vertrouwen. Veiligheid en vertrouwen gaat ook over de vraag hoe we met persoonsgegevens omgaan. U kunt ons Privacy Beleid downloaden via onze website. Een exemplaar van ons beleid wordt op eerste verzoek kosteloos toegezonden.

VVE proof wil ook zeggen dat deze ruimtes beschikken over ten minste vijf goed ingerichte en afgebakende hoeken, waarin de verschillende ontwikkelingsgebieden aan bod komen:

- In de huishoek wordt de sociaal-emotionele ontwikkeling bevorderd, door het spelen van rollenspel, door samen te spelen, een rollenspel te bedenken en uit te voeren. Dit doet tegelijkertijd een beroep op de persoonlijkheidsontwikkeling van het kind.
- In de bouwhoek wordt de denkontwikkeling gestimuleerd en wordt de ruimtelijke oriëntatie bevorderd. Begrippen als hoog en laag, op, naast, onder komen voorbij. Zowel de taalontwikkeling als de ontwikkeling op het gebied van voorbereiden rekenen worden gestimuleerd.
- In het atelier, de knutselhoek wordt de kunstzinnige ontwikkeling van het kind bevorderd. Kinderen zijn bezig met kleur, vorm, licht en ruimte. Hier wordt ook de fijne motoriek gestimuleerd, door te leren knippen, prikken en kleuren met stiften en potloden.
- In de leeshoek wordt de taalontwikkeling van het kind gestimuleerd. Kinderen kunnen zelf boekjes pakken en de geschreven wereld ontdekken, letters leren kennen, maar ook voorgelezen worden, waardoor de woordenschat wordt uitgebreid.
- In de ontdekhoek wordt de ontwikkeling van de waarneming gestimuleerd en wordt de wereld verkend. Hier kan ook een zandtafel staan, waar kinderen ervaringen opdoen met vullen en legen van emmertjes, vormen maken, wat de denkontwikkeling bevordert en weer raakvlakken heeft met voorbereidende rekenactiviteiten.
- Tot slot een belangrijke hoek die niet mag ontbreken: de relaxhoek, een plek waar kinderen zich kunnen terugtrekken om tot rust te komen, wanneer zij daar behoefte aan hebben. Deze hoek bevordert de persoonlijkheidsontwikkeling van het kind. Het kind mag de ruimte nemen, letterlijk en figuurlijk, om tot bezinning te komen en te kunnen ontspannen.

➤ In relatie tot de thema's:

Per thema wordt de groepsruimte opnieuw aangepast: de ruimte wordt gedecoreerd met passende attributen, de themahoek of thematafel wordt ingericht en de andere hoeken kunnen ook aangepast worden passend bij het thema. Zo kan de huishoek in de lente een bloemenwinkeltje worden en kan bij het thema bouwen, de bouwhoek uitgebreid worden met werkhandschoenen, een waterpas en een meetlint. De mogelijkheden zijn oneindig.

In de locatiewijzers is een specifieke beschrijving te vinden van de inrichting van elke peuterspeelgroep.

Hoe zorgt KiWi ervoor dat elk kind in beeld is?

Iedere peuter ontwikkelt zich op zijn eigen tempo en op zijn eigen manier.

De beginsituatie van elk kind dat de peuterspeelgroep bezoekt, wordt vastgelegd aan de hand van een kennismakingsgesprek en het daarbij behorende gespreksformulier. De pedagogisch medewerker vult samen met de ouders dit formulier in. In dit gesprek worden kind-, ontwikkelings- en opvoedingskenmerken besproken en genoteerd.

➤ **Observaties:**

✓ **Individuele observaties:**

Alle peuters worden geobserveerd met behulp van een observatie instrument. Het observatie instrument geeft pedagogisch medewerkers houvast om de ontwikkeling van kinderen in beeld te brengen op alle ontwikkelingsgebieden op een bepaald moment. Het ontwikkelingsniveau wordt door gebruik van dit instrument vastgesteld.

KiWi heeft deze gebieden in het instrument als volgt beschreven (er worden steeds een aantal voorbeelden genoemd van onderdelen waarop wordt geobserveerd):

- Sociaal-emotionele ontwikkeling, o.a. de mate van welbevinden en zelfvertrouwen;
- Speel- en leergedrag, o.a. de spanningsboog, de mate van betrokkenheid en doorzettingsvermogen;
- Taalontwikkeling, o.a. de uitspraak, het taalbegrip en de belangstelling voor geschreven taal;
- Oriëntatie, o.a. het herkennen van vormen en kleuren, het verkennen van cijfers middels liedjes en spelletjes;
- Werken, o.a. de mate van taakgerichtheid, motivatie en initiatief hierin.
- Centrale tafel- en kringactiviteiten, o.a. de mate van betrokkenheid, instructiegerichtheid en het om kunnen gaan met regels en afspraken tijdens deze centrale activiteiten.
- Motoriek, o.a. grove motoriek, fijne motoriek, maar ook of het kind plezier beleeft aan bewegingsactiviteiten.
- Zelfredzaamheid, o.a. de mate waarin het kind zelfstandig kan eten en drinken en kan participeren aan het aan- en uitkleden.

Van ieder kind worden minimaal twee keer per jaar observatiegegevens geregistreerd. Zo wordt inzichtelijk gemaakt of de ontwikkeling verloopt volgens verwachting, achterblijft of juist een voorsprong laat zien.

Naast deze structureel geplande observaties, vanuit een vastgesteld model, zijn de dagelijkse observaties van de pedagogisch medewerkers belangrijk. Door elke dag elk kind te observeren op welbevinden en betrokkenheid, krijgt de pedagogisch medewerker een steeds completer beeld van het kind als totaal: welke talenten heeft het kind, wat heeft het kind (van mij, als pedagogisch medewerker) nodig, waar zit het kind in zijn algehele ontwikkeling.

✓ **Groepsobservaties:**

De pedagogisch medewerkers observeren het welbevinden van de groep als geheel. Zij observeren de sfeer in de groep, het spelen, de activiteiten, het gebruik van de ruimte, de relaties van kinderen onderling en hun betrokkenheid op elkaar, de structuur in de groep en de regels.

De observatie- en registratiegegevens vormen de basis voor een gericht aanbod op de groepen. Daarbij leggen ze het fundament voor de afstemming van het pedagogisch en educatief handelen van de pedagogisch medewerkers richting de groep en naar elk kind afzonderlijk.

➤ **Mentorschap**

Aan ieder kind is een mentor toegewezen. De mentor is het aanspreekpunt voor ouders om de ontwikkeling en het welbevinden van het kind te bespreken. De mentor voert de structureel geplande observaties en oudergesprekken uit. De mentor is direct betrokken bij de ontwikkeling van het kind en heeft daardoor een belangrijke rol. De combinatie van kindvolgend werken, oftewel ontwikkelingsgericht werken en de inzet van de mentor, maakt dat belangrijke ontwikkelstappen en mogelijke achterstanden, worden gevolgd en tijdig kunnen worden gesignaleerd.

➤ **Oudergesprekken**

De mentor nodigt de ouders uit voor de oudergesprekken. Het eerste gesprek is een kennismakingsgesprek. In dit gesprek worden kind-, ontwikkelings- en opvoedingskenmerken besproken en genoteerd. Na 6 weken worden de ouders uitgenodigd om de eerste periode van het kind op de peuterspeelgroep te evalueren, aan de hand van de dagelijkse observaties die de pedagogisch medewerkers hebben gedaan. Het welbevinden en de betrokkenheid van het kind zijn belangrijke gespreksonderwerpen. Wanneer het kind 3 jaar is, worden ouders opnieuw uitgenodigd voor een gesprek. De ontwikkeling van het kind wordt dan besproken aan de hand van het observatie instrument dat KiWi gebruikt, welbevinden en betrokkenheid zijn ook dan belangrijke gespreksonderwerpen. Ouders wordt in deze gesprekken ook het belang uitgelegd om thuis aan de slag te gaan met hun kind. Er wordt besproken hoe ze dat kunnen doen en op welke wijze ze de materialen, tips en adviezen van de peuterspeelgroep daar bij kunnen gebruiken. Daarnaast is er natuurlijk ruimte voor ouders om in te brengen waar zij het in relatie tot hun kind graag over willen hebben. Tijdens het laatste gesprek, wanneer het kind 3 jaar en 10 maanden is, wordt het overdrachtsformulier voor de basisschool met ouders besproken.

Ouders van peuters met een VVE indicatie, doelgroep peuters, worden naast de hierboven beschreven oudergesprekken, elke drie maanden uitgenodigd voor een gesprek om de ontwikkeling van hun kind te bespreken aan de hand van het persoonlijk ontwikkelplan van hun kind. Samen met ouders wordt de extra ondersteuning die het kind heeft gekregen geëvalueerd en wordt voor de periode die gaat komen uitgelegd hoe de ondersteuning vormgegeven zal worden en wat hierin verwacht wordt van ouders. Het ontwikkelplan wordt waar nodig bijgesteld en aangevuld en wordt na overeenstemming ondertekend door de ouders en de mentor.

Ouders kunnen altijd een extra gesprek aanvragen met de mentor, wanneer zij meer tijd of privacy nodig hebben om iets te bespreken.

Van alle oudergesprekken worden gespreksverslagen gemaakt en deze worden bewaard in het kinddossier.

➤ **Signaleren:**

Vroegsignalering bij jonge kinderen is een belangrijk aandachtspunt binnen VVE op de peuterspeelgroepen. Doordat de pedagogisch medewerkers dagelijks de peuters observeren en daarnaast structureel gebruik maken van het observatie instrument, kunnen zij zorg vroegtijdig signaleren. Als er zorg is ontstaan op een ontwikkelingsachterstand bij een peuter, wordt ten eerste binnen het team gekeken welke pedagogisch medewerker hierin deskundig is en zou kunnen adviseren. Daarnaast kan de expertise in worden gezet van de intern begeleider.

➤ **Interne begeleiding:**

De intern begeleider maakt samen met de pedagogisch medewerkers de persoonlijke ontwikkelplannen van de doelgroep peuters. In het persoonlijk ontwikkelplan wordt omschreven welke route er gevolgd wordt, hoe de taken verdeeld zijn en wordt een tijdspad afgesproken. De ouders worden bij alle stappen van het proces betrokken. Deze manier van werken is vastgelegd in de zorgstructuur van de peuterspeelgroepen van KiWi. In de zorgstructuur worden de verschillende stappen omschreven en zijn een aantal formulieren opgenomen die gebruikt worden tijdens het proces. Bij de uitvoering van het stappenplan kan de pedagogisch medewerker gecoacht worden door de pedagogisch coach. (zie bijlage zorgstructuur)

De intern begeleider ondersteunt de pedagogisch medewerkers bij het begeleiden van de kinderen en het zorgvuldig overdragen van de peuters naar de basisschool.

➤ **Pedagogische coaching:**

Pedagogische coaching op de peuterspeelgroepen richt zich op het pedagogisch beleid en de uitvoering daarvan. De pedagogisch coach richt zich met de pedagogisch medewerkers op het verhogen van de kwaliteit door te coachen op onder andere zelfstandig en planmatig werken. Dit zorgt ervoor dat er een voor elk kind een passend en actueel aanbod is op de VVE groepen. De pedagogisch coach signaleert eventuele verbeterpunten in de ontwikkeling van de pedagogisch medewerkers in het pedagogisch handelen en het uitvoeren van de VVE-programma's. De pedagogisch coach zet deze verbeterpunten om in (beleidsmatige) adviezen naar zowel pedagogisch medewerkers als directie en begeleidt de pedagogisch medewerkers in het ontwikkelen van hun pedagogische kwaliteit. De coaching is erop gericht de uiteindelijke doelstellingen van VVE te kunnen behalen, zowel wat betreft het pedagogisch beleid, het VVE beleid, als de uitwerking van het beleid in het pedagogisch en educatief handelen van de pedagogisch medewerkers. Uiteindelijk is het doel natuurlijk om voor elke peuter een rijke speel- en leeromgeving te creëren met vakbekwame medewerkers, zodat de ontwikkeling van het kind zo optimaal mogelijk kan plaatsvinden op de peuterspeelgroep.

➤ **Logopedische screening:**

In de gemeente Westerwolde kunnen alle peuters door de logopedisten van Cedin een keer geobserveerd worden op de peuterspeelgroep op het gebied van taalontwikkeling/taalachterstand. Hiervoor geven ouders uiteraard eerst toestemming. Het doel is om de taal- en spraakontwikkeling van het kind in kaart te brengen. Als het wenselijk blijkt te zijn, zijn er vervolgens mogelijkheden om observatie en advisering aan te bieden aan de ouders en de pedagogisch medewerkers. Maximaal 12 behandelingen worden kosteloos aangeboden door de gemeente Westerwolde.

➤ **Externe begeleiding:**

Wanneer de zorgvraag zodanig is dat de deskundigheid die KiWi in huis heeft, ontoereikend is, zal deze kennis in huis worden gehaald. Dit wordt altijd besproken met de ouders en de intern begeleider.

Hoe zorgt KiWi ervoor dat de kwaliteit gewaarborgd wordt?

➤ **Planmatig werken volgens het VVE-programma:**

Binnen de VVE-programma's is aandacht voor de brede ontwikkelingsstimulering van de peuter in de grote groep, in de kleine groep en kind individueel. In de themaplanning wordt inzichtelijk gemaakt hoe het programma binnen een bepaald thema wordt aangevuld, welke doelen worden gesteld en op welke wijze aandacht is voor de zorg en begeleiding van kinderen.

➤ **Planmatig werken door gebruik te maken van persoonlijke ontwikkelplannen:**

Wanneer de observaties daartoe aanleiding geven, wordt het activiteiten aanbod en de pedagogische aanpak van de pedagogisch medewerkers afgestemd op de ontwikkelingsbehoefte van de desbetreffende peuter. De specifieke aanpak wordt door de mentor en de intern begeleider vastgelegd in een persoonlijk ontwikkelplan. Dit plan wordt opgesteld, uitgevoerd, geëvalueerd en tussentijds bijgesteld, volgens een vast tijdsplan. Het plan wordt altijd besproken met ouders, het is immers de bedoeling dat er wordt samengewerkt om het kind zo optimaal mogelijk te kunnen begeleiden in zijn ontwikkeling.

➤ **Kwaliteitsavonden:**

Vier maal per jaar worden kwaliteitsavonden georganiseerd door directie, intern begeleider en pedagogisch coach. Tijdens deze avonden worden onderwerpen besproken en verdiept met betrekking tot de visie en missie van KiWi als geheel en specifiek wat betreft VVE. Voor 2019 heeft KiWi de volgende onderwerpen op de agenda voor de kwaliteitsavonden: het vernieuwde pedagogisch beleid, het vernieuwde VVE beleid, de vernieuwde meldcode, het kindvolgysteem, het werken vanuit de vier kerndoelen kinderopvang en de ontwikkeldoelen (SLO Pre-fasel) voor peuters. Tijdens kwaliteitsavonden worden de bevindingen van de GGD en de Onderwijsinspectie besproken, geëvalueerd en worden daaruit voortvloeiend verbeterpunten uitgewerkt volgens de Plan-Do-Check-Act cyclus.

➤ **Intervisie en kindbesprekingen:**

De intern begeleider houdt 8 kindbesprekingen per jaar met de pedagogisch medewerkers van de peuterspeelgroepen. Kindbesprekingen zijn geïntegreerd als vast onderdeel tijdens overlegmomenten en tijdens het bespreken en evalueren individuele ontwikkelplannen van de peuters. De ontwikkeling van ieder kind wordt besproken, maar ook de acties die de pedagogisch medewerker de komende tijd met dit kind zal ondernemen.

Een kindbespreking verloopt volgens het volgende patroon: hoe gaat het met dit kind, waar heeft dit kind extra aandacht nodig, welke actie is ondernomen, wat ging goed en wat ging niet goed t.a.v. activiteit, kind, leidster en wat is de volgende stap.

De pedagogisch coach houdt intervisie met de pedagogisch medewerkers. Het doel van intervisie is om de kwaliteit van het pedagogisch handelen van de medewerkers te verhogen. Pedagogisch medewerkers leren tijdens intervisie om nog beter naar elk kind te kijken, zicht bewust te zijn van eigen perspectieven en te reflecteren op eigen pedagogisch handelen. Tijdens intervisie wordt advies aan elkaar gegeven, wordt gezamenlijk naar oplossingen gezocht voor pedagogische vraagstukken of zorgen en komt de groep gezamenlijk tot nieuwe inzichten. Er wordt hiervoor gebruik gemaakt van de incidentmethode, een vast stappenplan. Er wordt geleerd van en met elkaar.

➤ Deskundigheidsbevordering van de pedagogisch medewerkers:

Alle pedagogisch medewerkers worden regelmatig bijgeschoold waardoor er aandacht is voor de professionaliteit van de pedagogisch medewerkers. Jaarlijks evalueert directie samen met de intern begeleider en pedagogisch coach/beleidsmedewerker de Voorschoolse Educatie. Hieruit voort vloeien voorstellen ter verbetering om de kwaliteit verder te verhogen. Wanneer deze worden vastgesteld, worden de voorstellen het jaar erna geïmplementeerd. In het opleidingsplan van KiWi wordt jaarlijks het scholingsplan voor de pedagogisch medewerkers van de peuterspeelgroepen opgenomen. Een voorbeeld van deskundigheidsbevordering dat momenteel plaatsvindt: drie collega's volgen de cursus Piramide, zodat zij aan het einde van dit schooljaar het VVE-certificaat in ontvangst kunnen nemen. Het team van Kindcentrum Feiko Clock zal in het schooljaar 2019/2020 aan twee studiedagen deelnemen met betrekking tot het verder uitbouwen van de gezamenlijke missie en visie.

➤ Overkoepelend:

Alle VVE-locaties worden jaarlijks geïnspecteerd door de GGD. De GGD inspecteert op pedagogisch handelen en scholing van de pedagogisch medewerkers, de veiligheid en de hygiëne op de peuterspeelgroepen. Daarnaast leggen de beide gemeentes verantwoording af aan de Onderwijsinspectie over het gevoerde VVE-beleid en de uitvoering daarvan. Waar nodig worden de verbeteringsuggesties van de inspecteur opgepakt en doorgevoerd. Op basis van de eerder beschreven kwaliteitsavonden wordt gewerkt aan verbeteractiviteiten, de kwaliteit van het programma, de beschikbare en ingezette VVE-tijd en de specifieke zorg voor individuele kinderen.

Jaarlijks evalueert de directie samen met de intern begeleider, de pedagogisch coach het VVE-beleid, alsmede het algemeen pedagogisch beleid, de locatiewijzers, het informatieboek en alle bijbehorende protocollen op basis van de Plan-Do-Check-Act Cyclus.

Met welke partners werkt KiWi samen om kwalitatief goede VVE te bieden?

Voor de locaties binnen gemeente Westerwolde:

➤ Samenwerking gemeente Westerwolde en Biblionet Groningen

De peuterspeelgroepen in de gemeente Westerwolde doen in 2019 mee aan een tweetal projecten van Biblionet Groningen. Daarnaast kan gekozen worden uit verschillende workshops, trainingen en ouderbijeenkomsten.

✓ BoekStart in de Peuteropvang:

Het algemene doel van dit project is het vergroten van de mate waarin wordt gelezen en het leesplezier van de kinderen, de deskundigheid van de pedagogische medewerkers vergroten.

Meer specifieke doelstellingen zijn:

Het vergroten van:

- Leesplezier kinderen;
- Uitbreiding woordenschat;
- Luistervaardigheid en concentratievermogen;

Beleidsplan VVE

september 2019

Kinderopvang KiWi staat voor veiligheid en vertrouwen. Veiligheid en vertrouwen gaat ook over de vraag hoe we met persoonsgegevens omgaan. U kunt ons Privacy Beleid downloaden via onze website. Een exemplaar van ons beleid wordt op eerste verzoek kosteloos toegezonden.

- Fantasie en sociaal-emotionele vaardigheden;
- Taal- en spraakontwikkeling;
- Deskundigheid medewerkers;
- Ouderbetrokkenheid.

Door middel van twee trainingen worden de medewerker(s) deskundig gemaakt op het gebied van het samenstellen van een boekencollectie, de inrichting van leestafels en hoeken en het voorlezen. De boekencollectie wordt regelmatig geactualiseerd. De training voorleescoördinator eindigt met een voorleesplan. Dit plan wordt gemonitord en jaarlijks aangepast. De peuteropvang heeft ondersteuning van de leesconsulent.

- ✓ BoekStart – Boekenpret:

Het algemene doel van dit project is het vergroten van leesplezier van kinderen en ouders en het verstevigen van routines m.b.t. voorlezen.

Meer specifieke doelstellingen zijn:

Het vergroten van:

- Leesplezier kinderen;
- Uitbreiding woordenschat;
- Ouderbetrokkenheid;
- (Voor)Lezen wordt een vaste gewoonte.

Twee keer per jaar ontvangen de peuterspeelgroepen een titel in meervoud met werkboeken om uit te lenen aan de kinderen. Twee weken staat dit boek centraal op de peuterspeelgroep en thuis. Ouders worden uitgenodigd bij start en/ of afsluiting.

Bij inzet van BoekStart/BoekenPret wordt (twee/drie of vier)wekelijks een boekje uitgeleend dat kinderen zelf uitzoeken zodat het thuis voorgelezen en/of bekeken kan worden.

- ✓ Deskundigheidsbevordering voor de pedagogisch medewerkers en het verhogen van de betrokkenheid en de kennis van ouders m.b.t. het belang van lezen en voorlezen:

Naast de twee projecten, biedt Biblionet de VVE-locaties in de gemeente Westerwolde mogelijkheden voor verdere ontwikkeling en educatie met betrekking tot het bevorderen van lezen en kennismaken met literatuur, die daaraan gekoppeld kan worden.

De pedagogisch medewerkers kunnen in 2019 kiezen uit het volgende aanbod:

- Workshops ter voorbereiding Nationale Voorleesdagen;
- Voorlezen op elke groep tijdens Nationale Voorleesdagen;
- Op bezoek bij Kikker, een speciaal bezoek van de peuters aan de bibliotheek met Kikker in de hoofdrol in juni;
- Ouderbijeenkomsten over kind en media;
- Ouderbijeenkomsten over voorlezen;
- Cursussen en trainingen op maat.

➤ **Samenwerking met de GGD:**

De wijkverpleegkundigen van de GGD houden elk kwartaal een inloopspreekuur op alle peuterspeelgroepen.

➤ **Samenwerking met het Buurtnetwerk:**

Wordt beschreven in de bijlage zorgstructuur

➤ **Samenwerking met Cedin:**

Wordt beschreven in de bijlage zorgstructuur

➤ **Samenwerking met de volgende basisscholen:**

OBS De Wiekslag	Blijham
CBS De Loopplank	Blijham
OBS De Vlonder	Wedde
CBS De Wegwijzer	Bellingwolde
OBS De Westerschool	Bellingwolde
OBS De Oosterschool	Bellingwolde
Samenwerkingsschool De Driesprong	Vriescheloo

Het primaire doel van deze samenwerking is het optimaliseren van de doorgaande lijn van voor- naar vroegschool, zodat de overgang van de peuterspeelgroep naar de basisschool voor het kind zo soepel mogelijk verloopt. De doorgaande lijn bevat afstemming en afspraken met betrekking tot pedagogisch beleid, samenwerking, een kindvriendelijke overdracht en een inhoudelijke doorgaande lijn in het aanbod. Dit geldt voor de openbare scholen, waar KiWi intensief mee samenwerkt. Voor de christelijke scholen zijn alleen afspraken m.b.t. een kindvriendelijke overdracht. De christelijke scholen zijn het afgelopen schooljaar hun eigen peuteropvang gestart.

➤ **Samenwerking met het expertisecentrum van SOOOG en VCOMOG:**

Wordt beschreven in de bijlage zorgstructuur

➤ **Samenwerking met de gemeente Westerwolde:**

Lokale Educatieve Agenda (LEA)

Twee keer per jaar wordt een breed overleg gevoerd met de directies basisonderwijs, voortgezet onderwijs, peuteropvangaanbieders, de GGD en Biblionet.

Deelnemers:	Directies basisonderwijs: - OOW; Perspectief; Primenius; SOOOG; VCO-MOG Directies voortgezet onderwijs: - Dollard College Bellingwolde en RSG Ter Apel Directies peuteropvang: - KiWi; Peuterwerk; Rzijn; Tamariki Gemeente: - Wethouder en ambtelijke ondersteuning Afhankelijk van de agenda: Biblionet en GGD
-------------	--

Onderwerpen:	Landelijke en gemeentelijke ontwikkelingen die relevant zijn voor ons lokale onderwijs. In elk geval: <ul style="list-style-type: none">- OAB en VVE; regelgeving en gemeentelijke afspraken rondom bijv. doorgaande lijn, ouderbetrokkenheid, resultaatopbrengsten- Onderwijsmiddag- Gemeentebrede projecten rond taal, cultuur, natuur, gezondheid, bewegen, leerlingenparticipatie en Cittaslow Daarnaast mogelijk thema's als passend onderwijs, jeugdhulp, laaggeletterdheid.
Frequentie:	2x per jaar
Locatie:	Afwisselend de raadszalen in de gemeentehuizen in Sellingen en Wedde

Met welke partners werkt KiWi samen om kwalitatief goede VVE te bieden?

Voor locatie De Vissen binnen de gemeente Pekela:

➤ **Samenwerking met de volgende basisscholen en kinderopvang organisaties:**

OBS Hendrik Wester
RK Jenaplanschool St. Willibrordus
CBS De 7-Sprong
OBS De Linde
OBS Theo Thijssen
CBS Groen van Prinsterer
Peuteropvang Kiepertje
Peuteropvang Ukkies
Peuteropvang Blokkendoos

➤ **Samenwerking met het expertisecentrum van SOOOG en VCOMOG:**
Wordt beschreven in de bijlage zorgstructuur

➤ **Samenwerking met het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)**

➤ **Samenwerking met GGD, het consultatiebureau in de gemeente Pekela**

Nawoord:

Het **beleidsplan VVE** van KiWi vormt een onderdeel van het pedagogisch beleid in zijn geheel. Het beleidsplan VVE is specifiek van toepassing op de peuterspeelgroepen in de gemeente Westerwolde en peuterspeelgroep De Vissen in Kindcentrum Feiko Clock.

KiWi heeft als organisatie een **algemeen geldend pedagogisch beleid, informatieboeken** ten aanzien van KDV en BSO en voor elke locatie op zich een **locatiewijzer**. Daarnaast heeft KiWi een bestand met de noodzakelijke *protocollen en toestemmingsformulieren*. Tot slot heeft KiWi uiteraard een **actueel Veiligheids- en Gezondheidsbeleid**, de *Meldcode Kindermishandeling en Huiselijk Geweld* en een *Opleidingsplan*.

Daarnaast beschikt elke VVE locatie over een *groepsplan* (met jaar-, week- en dagplanningen en bijhorende doelen op groep- en kindniveau). En voor elk doelgroepkind is een *persoonlijk ontwikkelplan* aanwezig.

*de vet gedrukte documenten staan op de website, www.kinderopvangkiwi.nl en de schuingedrukte documenten zijn op aanvraag in te zien.

Bijlage Zorgstructuur:

- Stroomschema's interne en externe zorg

Zorgroute op de Peuterspeelgroepen:

Het doel van de zorgroute:

Het doel van de zorgroute is om helderheid te scheppen in manier van werken en de verantwoordelijkheden. Voorop staat dat het kind centraal staat in iedere beslissing die genomen wordt.

Ouders:

Ouders spelen de belangrijkste rol in de ontwikkeling van hun kind. Alle stappen die ondernomen worden door medewerkers van KIWI worden vooraf met ouders besproken. Informatie wordt alleen gedeeld wanneer de medewerker toestemming van ouders heeft. Dit met uitzondering van een melding bij Veilig Thuis, als de veiligheid van het kind in het geding is.

Taken van de pedagogisch medewerker

- De pedagogisch medewerker is verantwoordelijk voor het stimuleren en begeleiden van de algehele ontwikkeling van de peuters.
- De pedagogisch medewerker gebruikt het observatie instrument, signaleert, observeert en interpreteert de gegevens.
- De pedagogisch medewerker neemt deel aan de kind bespreking en intervisie.
- De pedagogisch medewerker bespreekt de observatie met de ouders
- De pedagogisch medewerker bespreekt de observatie gegevens met de intern begeleider.
- De pedagogisch medewerker vult, met ondersteuning van de intern begeleider, het persoonlijk ontwikkelingsplan voor een VVE peuter in.
- De pedagogisch medewerker bespreekt het persoonlijke ontwikkelingsplan met ouders.
- De pedagogisch medewerker draagt zorg voor de rapportage naar de basisschool.

Taken pedagogisch coach

- Pedagogisch medewerker coachen in de interactie en begeleiding van het kind met een specifieke ondersteuningsbehoeften;
- Pedagogisch medewerker coachen in het voeren van oudergesprekken zodat de vragen over de ontwikkeling van een kind bespreekbaar kunnen worden gemaakt;
- Pedagogisch medewerker ondersteunen in het, indien nodig, aanpassen van de ruimte voor een kind met een specifieke ondersteuningsbehoefte;
- Pedagogisch coach maakt het VVE beleid samen met de pedagogisch medewerkers.

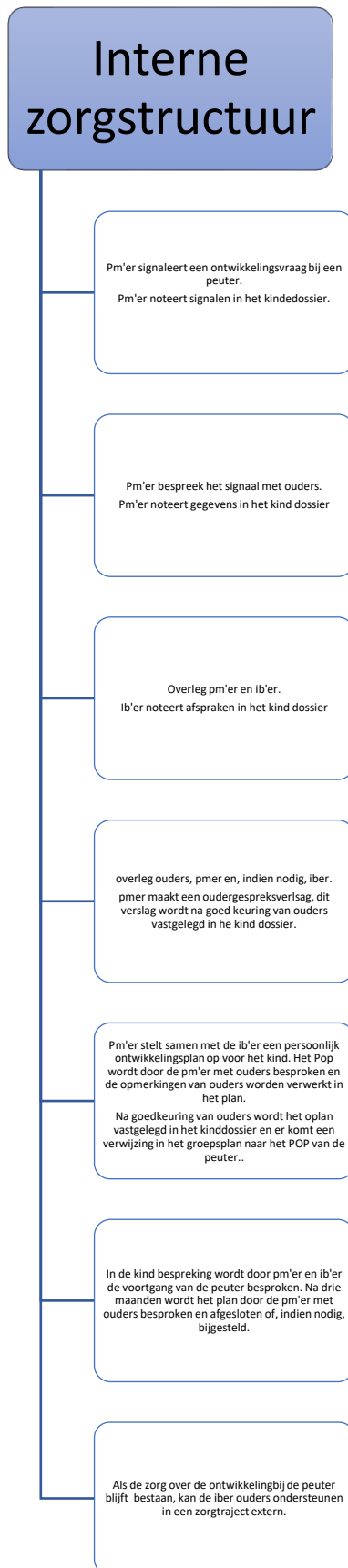
Taken intern begeleider:

- Voorbereiden en voorzitten van de kind besprekingen;
- Draagt zorg voor dossiervorming en dossierbeheer;
- Coördineren van aanmelding en verwijzingen van peuters met ontwikkelingsvragen;
- Contacten met externe instanties;
- Collegiale consultatie: advies en ondersteuning aan pedagogisch medewerkers m.b.t. de VVE peuters en hun opvang binnen de peutergroepen;
- Pedagogisch medewerkers ondersteunen bij het zoeken naar ontwikkelingsmaterialen;
- Kennisoverdracht bij inhoudelijke vergaderingen;
- Analyseren van de persoonlijke ontwikkelingsplannen en ideeën terugkoppelen naar de pedagogisch medewerker;
- Bewaken van procedures en afspraken.

Beleidsplan VVE

september 2019

Kinderopvang KiWi staat voor veiligheid en vertrouwen. Veiligheid en vertrouwen gaat ook over de vraag hoe we met persoonsgegevens omgaan. U kunt ons Privacy Beleid downloaden via onze website. Een exemplaar van ons beleid wordt op eerste verzoek kosteloos toegezonden.

Beleidsplan VVE

september 2019

Kinderopvang KiWi staat voor veiligheid en vertrouwen. Veiligheid en vertrouwen gaat ook over de vraag hoe we met persoonsgegevens omgaan. U kunt ons Privacy Beleid downloaden via onze website. Een exemplaar van ons beleid wordt op eerste verzoek kosteloos toegezonden.

Externe zorgstructuur

Pm' er vult, met ondersteuning van de ib' er de ontwikkelingsvragenlijst in voor de peuter.
De ontwikkelingsvragenlijst wordt besproken met ouders. De opmerkingen en aanvullingen van ouders worden toegevoegd door ib' er.

Met toestemming van ouders meldt de ib' er de peuter aan bij een externe organisatie. Bv het CJG of VET. Hierbij wordt de ontwikkelingsvragenlijst ingestuurd.
De aanmelding en de ontwikkelingsvragenlijst wordt toegevoegd aan het kinddossier.

IB' er maakt afspraken met de externe organisatie over het vervolg geeft een terugkoppeing aan ouders.
Afspraken worden vastgelegd in het kinddossier.

Indien nodig komt een medewerker van een externe partner voor observatie op de groep.
Observatie verslag wordt toegevoegd in het kinddossier.

Oudergesprek met de externe organisatie, pm' er en IB' er. Hierin worden afspraken gemaakt voor het vervolgtraject. De iber draagt zorg voor het gespreksverslag, Het gespreksverslag wordt vastgelegd in het kinddossier.

Indien mogelijk wordt het persoonlijk ontwikkelingsplan van de peuter aangepast.
Indien op de speelleergroep niet de juiste ondersteuning kan geboden zal de IB' er ouders ondersteunen bij de aanmelding bij een andere instelling.
De ib' er draagt zorg voor de overdracht van de gegevens van de peuter,

Beleidsplan VVE

Kinderopvang KiWi staat voor veiligheid en vertrouwen. Veiligheid en vertrouwen gaat ook over de vraag hoe we met persoonsgegevens omgaan. U kunt ons Privacy Beleid downloaden via onze website. Een exemplaar van ons beleid wordt op eerste verzoek kosteloos toegezonden.

september 2019

Overlegstructuur Zorg

Kind besprekingen per locatie:

Pedagogisch medewerker en intern begeleider

8 keer per schooljaar

Tijdens de kind bespreking worden alle kinderen besproken. Indien er vragen zijn over de ontwikkeling van een kind, worden er vervolgstappen afgesproken. (zie ook stroomschema interne zorgstructuur)

Voordat de vraag ingebracht wordt tijdens een kind bespreking hebben de pedagogische medewerkers samen naar het kind gekeken en gezocht naar mogelijke oplossingen. Wanneer de vraag blijft bestaan, kan de vraag in de kind bespreking met teamleden en intern begeleider worden besproken. De andere teamleden en IB'er kunnen meedenken over en ondersteunen in het vinden van de beste oplossing. Vervolgens bekijkt de pedagogisch medewerker samen met de intern begeleider, welke suggesties hij kan gebruiken om het kind en/of ouders te ondersteunen.

Overleg met de jeugd verpleegkundige:

Jeugd verpleegkundige GGD en Intern Begeleider

6 keer in het schooljaar, indien nodig is er een mogelijkheid voor telefonisch overleg.

In de kind bespreking kan besloten worden de vraag te bespreken met de Jeugdverpleegkundige. In dit overleg worden de peuters besproken die een VVE indicatie hebben of in aanmerking komen voor een VVE indicatie. Ook wordt er afgestemd in de zorgroutes van kinderen.

Overleg IB / Cedin:

Consultatief begeleider van Cedin en Intern Begeleider

3x per jaar, indien nodig is er een mogelijkheid voor telefonisch overleg.

Een consultatief overleg waarin vragen over kinderen besproken kunnen worden. In dit overleg worden ook de kinderen besproken die in aanmerking komen voor een psychologisch onderzoek. De consultatief begeleider kan, indien nodig een psychologisch onderzoek bij een peuter afnemen.

Overleg Expertise Centrum SOOOG en Intern Begeleider

Coördinator en Intern Begeleider

1 keer per 2 maanden

Tijdens dit overleg worden, met toestemming van ouders, kinderen besproken waarbij vragen zijn over de onderwijsbehoeften kind. Het overleg is gericht op het vinden van een passende plek voor het kind na zijn speelleergroep periode.

Overleg expertise team Veste VCO

Indien nodig kan de IB'er het expertise team Veste VCO inroepen. Ook deze consultatie is gericht op het vinden van een passende plek voor de peuter na zijn speelleergroep periode.

Buurtnetwerk

Sinds 2000 bestaan er in de 3 dorpskernen, Bellingwolde, Vriescheloo/Veelerveen/Wedde en Blijham, per dorp een Buurtnetwerk Jeugdhulpverlening 0-12 jaar.

Wat is een Buurtnetwerk Jeugdhulpverlening

Een Buurtnetwerk Jeugdhulpverlening is een overleg van beroepskrachten die (dagelijks) met kinderen van 0 tot 12 jaar en hun ouders werken.

Een overleg waarin gezamenlijk wordt gezocht naar oplossingen van problemen.

Beleidsplan VVE

september 2019

Kinderopvang KiWi staat voor veiligheid en vertrouwen. Veiligheid en vertrouwen gaat ook over de vraag hoe we met persoonsgegevens omgaan. U kunt ons Privacy Beleid downloaden via onze website. Een exemplaar van ons beleid wordt op eerste verzoek kosteloos toegezonden.

Daarbij wordt gebruik gemaakt van elkaars deskundigheden en mogelijkheden.

Waarom een Buurtnetwerk Jeugdhulpverlening ?

Als problemen bij kinderen in een zo vroeg mogelijk stadium bemerkt worden, kan een lichte en kortdurende vorm van hulpverlening, dicht bij huis, al voldoende zijn om de problemen op te lossen of te verminderen.

Rondom de tafel in een Buurtnetwerk zitten mensen van verschillende organisaties en instellingen.

Samen kunnen zij een vollediger beeld van een kind krijgen dan alleen.

Samen delen zij de zorgen over kinderen in het dorp. In nauw overleg met elkaar kijken de deelnemers wie het beste contact met het gezin kan leggen en onderhouden, zodat de ouders niet van te veel kanten worden benaderd.

Om welke problemen gaat het ?

Het kan bijvoorbeeld gaan om kinderen die treiteren, agressief gedrag vertonen, veel aandacht vragen, regelmatig over hoofd- en buikpijn klagen, vaak ruzie zoeken, bedplassen, angstig zijn, zich heel druk of juist stil en teruggetrokken gedragen.

Het kan bijvoorbeeld gaan om ouders die onzeker zijn over de opvoeding van hun kinderen of problemen hebben rond het slaap- of eet gedrag van hun kind. Gescheiden ouders die het moeilijk vinden hun kinderen daarin te begeleiden.

De pedagogisch medewerkers van de speelleergroepen nemen deel aan drie buurtnetwerken.

BNW-Blijham

- Obs de Wiekslag
- Cbs de Loopplank
- PSZ d' Ondersteen
- GGD
- WMO
- School MW

BNW Vriescheloo, Veelerveen en Wedde

- Obs de Vlonder
- Sws (samen-werking-school) de Driesprong
- PSZ 't Hummelhofke
- PSZ Krummelhorn
- huisarts
- GGD
- WMO
- School MW

BNW Bellingwolde

- Obs Oosterschool
- Obs Westerschool
- Cbs de Wegwijzer
- Anderstalige school
- PSZ 't Beertje
- GGD
- WMO
- School MW